

Fieldlab ‘Eenheid in Europa-kwartier’

de gebouwde en de beleefde stad + de nieuwe omgevingswet

Wil je leren hoe je samen met bewoners en ondernemers in een nieuwe wijk van Almere meer eenheid realiseert tussen de gebouwde stad en de beleefde stad?

Het Fieldlab Eenheid in Europakwartier in Almere Poort wil door kennis en inzicht uit meerdere disciplines en met meerdere stakeholders waaronder de gemeente, woningbouwcorporaties en sociale instellingen een innovatieve wijkgerichte aanpak ontwikkelen en onderzoeken. De wijkaanpak is er onder meer op gericht om de eenheid te realiseren tussen de gebouwde stad en de beleefde stad, tussen de fysieke omgeving van stenen en straten en de sociale omgeving van mensen en hun directe leefomgeving. Omdat in 2022 een nieuwe Omgevingswet van kracht wordt, bereidt de gemeente Almere zich hierop voort en is er behoefte aan nieuwe beroepsproducten en evaluaties om te achterhalen welke interventies wel en welke niet goed werken om de leefbaarheid te verhogen en hoe burgers bij de invoering van deze nieuwe wet betrokken kunnen worden.

Waarom dit Fieldlab?

Europakwartier is een wijk in aanbouw en is gelegen in Almere Poort. Gemeente Almere heeft in Almere Poort een ambtelijk leertraject opgezet en casuïstiek bestudeert. Doel van het leertraject was om erachter te komen welke aspecten relevant zijn in die wisselwerking tussen fysiek en sociaal. Hoe samenwerkingsprocessen van vooral gemeentelijke diensten daarbij verlopen. Welke bevorderende of belemmerende factoren daarbij naar voren komen. Denk aan: taal, kennis, cultuur, persoonlijke factoren. Er is expliciet gekeken naar de samenwerking tussen de domeinen, vakdisciplines – strategie & beleid, fysiek en sociaal - in de verschillende fasen van de beleidscyclus, zoals visievorming, de (programmatische) uitwerking, implementatie en uitvoering. Monitoring en evaluatie zijn daarbij nog niet aan bod gekomen. Steeds is de koppeling gelegd met de Omgevingswet: wat vraagt de wet qua professionele vermogens (samenwerken, participeren en faciliteren)? En welke mogelijkheden biedt de Omgevingswet in de toekomst om de verbinding sociaal/fysiek beter te leggen? Hoe kan het instrumentarium en de beoogde werkwijze van de omgevingswet daarvoor worden ingezet?

Resultaten die uit dit leertraject naar voren komen, zijn dat bewoners van Europakwartier eronder lijden dat de wijk al ruim 10 jaar in aanbouw is en nog altijd niet klaar is. De leefbaarheid in de wijk staat onder druk. Er zijn nog altijd her en der lege plekken, plekken die niet zijn afgemaakt, zo is de definitieve bestrating nog niet overal aangelegd waardoor ook de verlichting en afvalvoorziening soms slechts provisorisch zijn aangelegd. Bewoners geven aan in de winkelstraat Europalaan plekken te missen waar men andere bewoners kan ontmoeten. De straatinrichting nodigt hier onvoldoende toe uit. Er hangt weinig sfeer, in de kerstperiode ontbreekt bijvoorbeeld de kerstverlichting. De winkeliers hebben wel een vereniging maar die lijkt niet erg actief te zijn.

In de wijk ontbreken ontmoetingsruimten of buurtwinkels waar men elkaar kan treffen of iets kan organiseren. Er is een Topsportcentrum in Almere Poort, maar die ligt aan de andere kant van het spoor op een bedrijventerrein dat nog verre van af is. Ook de eerdergenoemde afvalproblematiek van overvolle afvalcontainers en grofvuil dat naast ondergrondse en tijdelijke containers wordt gezet, is bewoners een doorn in het oog.

In veel nieuwbouwwijken blijken de nieuwe woningen toch tegen te vallen. Dit geldt ook voor koopwoningen. Niet voor niets zit er altijd wel een makelaar in een nieuwbouwwijk. Op de Europalaan zitten er zelfs twee, tegenover elkaar, op ieder hoek een, vanaf de Poortdreef gezien.

Mede door de samenstelling van de bevolking in Europakwartier met veel ongehuwde, gescheiden en alleenstaande ouders zijn er relatief veel verhuisbewegingen. En groeit de wijk nog altijd hard. Zo is het ook voor basisscholen iedere zomer weer spannend hoeveel kinderen erbij zijn gekomen en welke kinderen na de vakantie weer wel en welke niet meer terugkeren in de klas. Europakwartier is gezien het groot aantal kinderen dat er op school zit, zeker een wijk die zich ervoor leent om met partijen en basisscholen de [stedelijke taalaanpak](#) te gaan toepassen, zoals die is ontwikkeld in Almere Buiten.

Kortom het mist in Europakwartier door een bepaalde nog niet nader onderzochte wisselwerking tussen fysiek en sociaal aan iets als gemeenschapszin waardoor de bewoners, en de gevestigde bedrijven en winkeliers in de wijk niet tot volledige wasdom zijn gekomen. Wil jij in gesprek met bewoners, gemeente, corporaties, bedrijven en winkeliers om verder te onderzoeken wat er precies aan de hand is? Voel jij je geroepen om actief te worden in deze wijk?

New Town Almere

Almere is net als Lelystad, Apeldoorn, Ede, Emmen, Haarlemmermeer, Helmond, Nieuwegein, Purmerend, Spijkernisse en Zoetermeer een New Town. Dat wil zeggen dat de stad na 1971 is gebouwd en geheel aan de tekentafel is ontstaan. Dit in tegenstelling tot oudere steden die een langere geschiedenis kennen en meer organische groei hebben doorgemaakt. Het feit dat Almere een New Town is verklaard dat er een minder diepgewortelde verenigingscultuur en er volgens emeritus bijzonder hoogleraar [Reijndorp \(2020, p.27\)](#) sprake is aan een gebrek aan identiteit, gebrek aan geschiedenis, gebrek aan betrokkenheid en in de termen van stedenbouwkundige [Jane Jacobs](#) (2009; oorspronkelijk 1961) een gebrek aan vitaliteit en zelf organiserend vermogen. Maar eigenlijk is er nog steeds onvoldoende inzicht in hoe die fysieke gebouwde stad en de sociaal beleefde stad nu echt op elkaar inwerken? En of deze gebreken zich niet op de een of andere manier laten opheffen. Zijn er interventies te bedenken waarmee er wel meer eenheid krijgen tussen de gebouwde en de beleefde stad? Wat zijn de droombeelden van de bewoners en hoe kunnen die wellicht met kleine ingrepen toch net iets meer worden gerealiseerd?

Wijkgericht werken

In dit Fieldlab zoek je met medewerking van een groot aantal opdrachtgevers, scholen en bewoners naar oplossingen die bijdragen aan meer eenheid tussen fysiek en sociaal: naar meer ontmoetingsplekken en plekken van betekenis, naar meer eenheid met de naastgelegen wijk [Duin](#) aan het IJmeer en het Almeerderstrand, naar structurele oplossingen.

Door actief met de vraag van bewoners en opdrachtgevers aan de slag te gaan komen ook andere, nieuwe oplossingen in beeld.

Meer informatie

Voor meer informatie kun je contact opnemen met de coördinator van dit Fieldlab, Ingrid Bakker: i.bakker@windesheim.nl

